

Spis treści

Przedmowa. Rycerz rewolucji permanentnie zdradzonej (<i>Adam Michnik</i>)	IX
Wstęp	1
ROZDZIAŁ I. Geneza formuły rewolucji permanentnej w myśli socjalistycznej XIX w.	11
1. Pojęcie rewolucji permanentnej w pismach Karola Marksa i Fryderyka Engelsa . .	12
2. Idea rewolucji permanentnej w Rosji w kontekście poglądów ważniejszych teoretyków marksistowskich końca XIX i początku XX w.	27
2.1. W ogniu rosyjskich dylematów i pytań: Geоргij Plechanow, Włodzimierz Lenin, Julij Martow	30
2.2. W kręgu niemieckiego radykalizmu i ortodoksji: Róża Luksemburg, Karol Kautsky, Franz Mehring	45
2.3. Prekursor, inspirator, mentor: Aleksander Helphand (Parvus)	60
ROZDZIAŁ II. Teoria rewolucji permanentnej Lwa Trockiego. Od rewolucji demokratycznej do rewolucji socjalistycznej	75
1. Uwagi ogólne	76
2. Historyczne zacofanie Rosji jako jej atut (rewolucyjny potencjał)	81
3. Klasa robotnicza i jej socjalistyczna świadomość rewolucyjna	99
4. Kwestia chłopska w rosyjskiej rewolucji — ślepa uliczka czy nowe możliwości . . .	106
5. Powstanie narodowe a rewolucja klasowa — podsumowanie założeń idei w aspekcie wewnętrznym	114
ROZDZIAŁ III. Teoria rewolucji permanentnej Lwa Trockiego. Międzynarodowy charakter idei	123
1. Uwagi ogólne	124
2. Międzynarodowa rewolucja jako czynnik warunkujący społeczno–ekonomiczne przemiany w Rosji — rys trockistowski	128
3. Ideowo–polityczne założenia i wytyczne Trockiego w kwestii „światowej” rewolucji w latach 1907–1917	135

4. Kwestia niemiecka i Komintern w trockistowskiej koncepcji europejskiej rewolucji	142
5. Organiczne „gnicie” kapitalizmu i wynikające z tego perspektywy rozwoju rewolucyjnego	145
6. Trockistowskie prognozy w skali globalnej — podsumowanie	149

ROZDZIAŁ IV. Wydarzenia 1917 r. w Rosji w świetle teorii

rewolucji permanentnej	155
1. Rewolucja lutowa w Rosji w optyce Lwa Trockiego	156
2. Ewolucja w kierunku „nowego” bolszewizmu — Listy z daleka i tezy kwietniowe . .	160
3. „Dni lipcowe” — przełomowy moment w politycznej i ideowej drodze Trockiego . . .	169
4. Sztuka powstania w logice założeń idei rewolucji permanentnej — Komitet Wojskowo–Rewolucyjny i zdobycie władzy w Piotrogradzie	181
5. Bolszewizm jako „wyznanie wiary” — przełomowe momenty II Zjazdu Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich	199

ROZDZIAŁ V. Rola Lwa Trockiego podczas rokowań pokojowych w Brześciu

Litewskim w kontekście teorii rewolucji permanentnej	205
1. Początek rozmów pokojowych w Brześciu Litewskim	206
2. Dyplomatyczna gra Trockiego — pierwsza faza rozmów brzeskich	210
3. Podziały w partii bolszewickiej na tle stosunku do celu i taktyki rokowań	223
4. Formuła „ani wojny, ani pokoju” — od tryumfu do klęski	230
5. Trocki wobec ultimatum niemieckiego. Groźba rozpadu w partii	234
6. Trocki o rokowaniach brzeskich na VII zjeździe RKP(b) — (6–8 marca 1918) . . .	238

ROZDZIAŁ VI. Nowy imperializm czy wojna rewolucyjna?

Koncepcje Lwa Trockiego w okresie wojny polsko–bolszewickiej 1919–1920	243
1. „Bić się czy nie bić” — trockistowskie dylematy w pierwszym okresie konfliktu z Polską	244
2. Wyprawa kijowska Piłsudskiego i kontrofensywa Tuchaczewskiego w świetle politycznych i ideowych założeń Trockiego	252
3. Bolszewicki spór w sprawie kontynuowania wojny z Polską — „pedagogiczna” propozycja Trockiego i jej implikacje	258
4. „Błąd warszawski” i jego skutki dla idei rewolucji permanentnej — podsumowanie	273

ROZDZIAŁ VII. Lew Trocki a „sytuacja rewolucyjna”

w Niemczech w 1923 r.	285
1. Ekonomiczno–społeczna sytuacja Republiki Weimarskiej w przededniu „gorących” wydarzeń 1923 r.	286
2. Komunistyczna Partia Niemiec a idea „jednolitego frontu” — linie podziału i różnice światopoglądowe	289
3. Ewolucja elity bolszewickiej i KPD w stronę „Niemieckiego Października”	298
4. Decyzja i gorączkowe przygotowania do wybuchu powstania — polityczna i ideowa rola Trockiego	304
5. Konsekwencje fiaska „niedoszłej” rewolucji niemieckiej 1923 r. a międzynarodowy aspekt teorii Trockiego — podsumowanie	322

ROZDZIAŁ VIII. Rewolucja chińska lat 1925–1927

— ostatnia szansa na światową rewolucję?	333
1. Uwagi ogólne.	334
2. Wydarzenia rewolucji chińskiej lat 1925–1927 a poglądy Lwa Trockiego	350
3. Trocki i lekcja chińskiej rewolucji. Podsumowanie	378

ROZDZIAŁ IX. Idea rewolucji permanentnej a stalinowska teza o budowie socjalizmu w jednym kraju.

— geneza i siła doktryny	385
1. Uwagi ogólne.	386
2. Stalinowska teoria o możliwości zbudowania socjalizmu w jednym kraju	
— geneza i siła doktryny	393
3. Teoria socjalizmu w jednym kraju i jej sprzeczności	
— trockistowska krytyka idei	413
4. Teoria socjalizmu w jednym kraju a III Międzynarodówka (komunistyczna)	423
5. Idea socjalizmu w jednym kraju jako pierwszy symptom emanacji „biurokratycznego stalinizmu” — podsumowanie	428

Zakończenie	435
------------------------------	------------

Wybrana bibliografia	439
---------------------------------------	------------

1. Archiwalia	440
2. Pisma Lwa Trockiego.	440
3. Dokumenty drukowane.	444
4. Pamiętniki i wspomnienia	448
5. Opracowania — artykuły	449
6. Opracowania — druki zwarte	452

Słowniczek pojęć.	461
----------------------------------	------------

Indeks	469
-------------------------	------------

Fotografie	481
-----------------------------	------------